

Leidende principes voor dit riviertraject

- 1 Bij de inrichting van weerden in het Maasplassengebied hebben we op hoofdlijnen met twee typen inrichting te maken:
 - de herinrichting van bestaande grote plassen of
 - de (her)inrichting van **onvergraven** of eerder opgevolde gebieden.
- 2 Voor niet-ontgrinde weerden (bijv. Meggelveld, Linnerweerd, Horn-Beegden-Heel, Vuilbenden, Buggenumse Veld, Biesweerd) gelden op hoofdlijnen de **principes van de Terrassenmaas**. Vaak betreft het **grondwatergevoede relictgeulen** langs (hoge) terrasranden.
- 3 Is bij de herinrichting van bestaande plassen een beargumenteerde en consequente keuze gemaakt tussen het vergroten van **rivierdynamiek** of juist het versterken van **laagdynamische kwaliteiten** in de plas, incl. het benutten van (rivier)kwel?
- 4 Wordt er bij de opvulling van een plas op een doordachte manier ingespeeld op **lokale kansen en kansrijke processen**, waaronder het benutten van zowel rivierkwel als lange kwel, de aanleg van grind/zandriffen en baaien, het lokaal behouden van diepe delen als dat meerwaarde heeft (bijvoorbeeld als slibsink) en het compartimenteren van plassen? Ook het verminderen van blauwalgproblematiek door opslibbing kan worden meegenomen bij herinrichting.

Algemene leidende principes (alle riviertrajecten)

Hydrologisch/hydraulische principes

- 5 Is optimale en logische manier gebruik gemaakt van (eventueel) **uittredend grondwater en (rivier)kwel**?
- 6 Is op juiste en consequente wijze invulling gegeven aan het principe: **hoogwater moet stromen**? (geen dwarsdammen bijvoorbeeld)

Morfologische principes

- 7 Wordt bij de aanleg van geulen en weerdverlagingen het **historisch-morfologische patroon gevolgd**? Wordt er gegraven **conform het onderliggende reliëf** (reliëfvolgend ontkleien)?
- 8 Houdt het ontwerp voldoende rekening met behoud/inspelen op gave **morfologische patronen**?
- 9 Wordt bij het afgraven of ontkleien zo goed mogelijk het onderliggend **zand/grind (reliëf)** aangesneden/blootgelegd?
- 10 Is **het kleidek en voedselrijke bouwvoor** over een (zo) groot (mogelijk) areaal verwijderd?
- 11 Wordt naast een eventuele geul, ook het **omliggende, droge deel van de uiterwaard** optimaal (en reliëfvolgend) heringericht/afgegraven?
- 12 Worden er **geen (diepe) zandplassen** of andere **systeemvreemde structuren/wateren** opgeleverd?
- 13 Worden **bestaande, systeemvreemde plassen op een logische wijze opgevuld**/versmald tot geul? Verbeterd dit het landschappelijk en ecologisch DNA van het gebied? En worden processen van grondwater en overstroming daarbij optimaal benut?

(Landschaps)ecologische principes

- 14 Is in het ontwerp een interventiekaart/vegetatiekaart ingebouwd met voldoende **hydraulische overruimte**;
- 15 Is hierbij rekening gehouden met een **reële vegetatieontwikkeling en reële aanzandingsprocessen** na herinrichting?
- 16 Is er een gekoppeld **beheerverhaal** dat hier voldoende op aansluit?
- 17 Is er (voldoende) **rivierhout** in het water en op de oevers aangebracht?
- 18 Zijn **bestaande natuurwaarden** op logische (bij het systeem passende) wijze ingepast?
- 19 Is op een logische manier geprobeerd **ecologische relaties te verbeteren**, zowel in de lengterichting van de rivier als in de dwarsrichting, bijvoorbeeld met binnendijkse moerasgebieden of hoge zandgronden (Veluwe)?

Detaileringsprincipes

- 18 Worden de **geulen niet dieper dan nodig/passend bij dit riviertraject**?
- 19 Worden de **geulen niet breder dan nodig/passend bij dit riviertraject**?
- 20 Houdt het ontwerp rekening met **(zeer) flauwe oevers in de intergetijdenzone**?
- 21 Zijn meer stroomopwaarts **oevers in binnenbochten steil en in buitenbochten flauwer**?
- 22 Zijn overige **aangelegde structuren** (denk aan hoogwatervluchtplaatsen en eilanden/zandbanken in geulen) morfologisch goed uitlegbaar/passend bij het Maasplassengebied?

SCORE

- Groen** (in grote lijnen) logisch en doordacht ontwerp op basis van systeemkenmerken (DNA) van het betreffende riviertraject, evt. aandachtspunten voor ruimtelijke en landschapsecologische kwaliteit.
- Oranje** Constatering van tekortkoming(en) met impact op ruimtelijke kwaliteit die met beperkte/overzichtelijke aanpassingen te herstellen zijn.
- Rood** Constateringen van aanzienlijke tekortkomingen, grote impact op de ruimtelijke kwaliteit en/of moeilijk te verhelpen oorzaken; tekortkomingen op fundamenteel niveau, bijvoorbeeld door DNA-vreemde ontwerpkeuzes.

Tijdens de review wordt tussen ontwerpteam en reviewteam besproken wat mogelijkheden zijn om oranje en rode scores te verbeteren/op te volgen.

TOELICHTING

Toelichtingen bij de ontwerpprincipes

Toelichting bij 3

Bij vergroten rivierdynamiek (met name morfodynamiek) dienen barrières zoals kunstmatige hoge oeverdammen te worden verlaagd en met stortsteen vastgelegde oevers te worden ontsteend tot iets beneden stuwpeil, waardoor sedimentoverslag kan plaatsvinden.

Bij de keuze om de laagdynamische component te ontwikkelen, is het cruciaal effectief mogelijk (rivier)kwel te benutten. Hiertoe kunnen verschillende inrichtingsprincipes worden ingezet waaronder het opwerpen van eilandriffen en compartimentering om kwel op te stuwen of het verleggen van openingen tussen de plas en de Maas naar de benedenstroomse kant van de plas.